

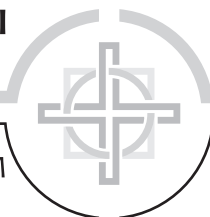
KS. JERZY NIESTĘPSKI

W BLISKOŚCI SŁOWA BOŻEGO

Homilie wybrane

VERBUM DOMINI

Wydawnictwo WAM

7 marca 2015 r.

Słowo wstępne

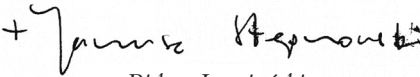
Jezus zlecił swoim uczniom, aby szli na cały świat i nauczali wszystkie narody. Z polecenia Chrystusa Kościół podjął się głoszenia Ewangelii. Nauczanie Kościoła przedstawione w wielu dokumentach wskazuje, że przepowiadanie słowa Bożego jest jednym z podstawowych zadań w dziele ewangelizacji.

W dzisiejszych czasach wszechstronnego rozwoju człowieka i wpływu różnych zewnętrznych treści na jego życie, wzrasta oczekiwanie słuchaczy. Tym samym rośnie zapotrzebowanie na właściwie przekazywane słowo Boże. Spośród różnych wymagań, jakie stawia współczesny jego odbiorca tym, którzy je przybliżają, istotne jest, aby ono było osadzone w jego życiu i pomogło mu w rozwiązywaniu codziennych problemów. Z pewnością w posłudze słowa Bożego homilia spełnia główne zadanie.

Ks. dr Jerzy Niestępski, wychodząc niejako naprzeciw słuchaczom, przygotował zbiór homilii do publikacji w postaci książkowej. Sądzę, że Jego wykształcenie homiletyczne

i wieloletnia posługa słowa Bożego w duszpasterstwie oraz w pracy rekolekcyjnej miały znaczący wpływ na treść homilii zawartych w tej publikacji. Wyrażam przekonanie, że to opracowanie będzie pomocne duszpasterzom w głoszeniu słowa Bożego we wspólnotach parafialnych, a być może stanie się także dobrą lekturą dla wiernych.

Wszystkim Odbiorcom tej książki życzę wiele satysfakcji z ubogacenia duchowego, umocnienia w wierze i doświadczenia wartości Bożego słowa, zaś Autorowi zadowolenia z owoców kaznodziejskiej posługi i niesienia orędzia zbawczego zarówno w formie mówionej, jak i pisanej.

+
Biskup Łomżyński

„Słowo to jest blisko ciebie”

(Rz 10,8)

Wprowadzenie

Przez tytuł zbioru homilii autor nawiązuje do tekstów biblijnych, które wskazują na bliskość słowa Bożego w życiu człowieka. Oto one: „Słowo to jest blisko ciebie, na twoich ustach i w sercu twoim” (Rz 10,8). Natomiast analogiczny tekst ze Starego Testamentu określa jeszcze cel tej bliskości słowa: „[...] byś je mógł wypełnić” (Pwt 30,14). Chodzi zatem o to, aby bliskość słowa Bożego pobudzała człowieka do działania, aby to słowo przerodziło się w czyn. Mówiąc o bliskości tego słowa, trzeba najpierw wskazać na kaznodzieję, który przez swoje powołanie jest blisko Boga; jako Jego sługa, herold i świadek głosi zbawcze orędzie, przybliża je wiernym. Dlatego w życiu i posłudze kaznodziei szczególne znaczenie mają słowa autora natchnionego: „Mnie zaś dobrze jest być blisko Boga” (Ps 73,28); „Pan jest blisko tych wszystkich, co wzywają Go, wszystkich wzywających Go szczerze” (Ps 145,18).

Papież Franciszek tak pisze o głosicielu słowa Bożego: „Kaznodzieja «przede wszystkim sam [...] powinien pogłę-

biać wielką osobistą zażyłość ze Słowem Bożym [...] z sercem uległym i rozmodlonym musi zbliżyć się do Słowa, aby ono przeniknęło do głębi jego myśli i uczucia i zrodziło w nim nową mentalność» (EG 149). Napelnięny i przejęty słowem Bożym kapłan na polecenie Chrystusa głosi i powtarza współczesnym ludziom: „Bliskie jest królestwo Boże. Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię” (Mk 1,15; Łk 21,31). Można powiedzieć, że autor homilii celowo wybrał tytuł *W bliskości słowa Bożego*, aby kapłanom i wiernym dać świadectwo, że to słowo jest mu bardzo bliskie, zajmuje naczelne miejsce w jego życiu i działalności, szczególnie wtedy, gdy głosi homilie, kazania tematyczne i konferencje. Oryginalny w swojej wymowie tytuł zbioru dobrze oddaje istotę głoszenia słowa Bożego w formie homilii, która ze swej natury ma charakter przyjacielskiej rozmowy w gronie rodzinnym, na co wskazał papież Franciszek: „Homilia jest punktem porównania w ocenie bliskości i zdolności spotkania pasterza ze swoim ludem” (EG 135). „Kaznodzieja ma piękną i trudną misję zjednoczenia kochających się serc: serca Pana i serc Jego ludu. Dialog między Bogiem a Jego ludem jeszcze bardziej umacnia przymierze między nimi i pogłębia więź miłości” (EG 143). Słowa te mają wielkie znaczenie w dobie wzmożonej refleksji nad posługą słowa i wysuwania różnych postulatów pod adresem homilii, która ze swej istoty powinna mieć charakter rodzinny, gdyż realizuje się w eklezjalnej i rodzinnej wspólnoty dzieci Bożych. Dlatego homilista ma wskazywać wiernym na obecność Boga w liturgii, uwydatniać bliskość i ciepło Jego słowa. Chodzi

więc o to, aby słowo kaznodziei było rzeczywiście bliskie sercom słuchaczy i zbliżało ich do Boga-Stwórcy i Zbawiciela. Papież Franciszek wskazuje na znaczenie tych zalet homilii słowami: „Temu kręgowi macierzyńsko-kościelnemu, w którym ma miejsce dialog Pana ze swoim ludem, należy sprzyjać i pogłębiać go przez serdeczną bliskość kaznodziei, ciepło tonu jego głosu, spokojny styl jego zdań, radość jego gestów” (EG 140). Wyraża to również porównanie homilii do rozmowy Matki-Kościola z dzieckiem, które jej ufa i przyjmuje pouczenie, ponieważ wie, że jest przez nią kochane (por. EG 139).

Autor zbioru homilii ks. dr Jerzy Niestępski jest kapłanem diecezji łomżyńskiej; święcenia kapłańskie przyjął w 1992 roku i od 22 lat głosi słowo Boże w ramach spełnianej przez siebie posługi duszpasterskiej. Studia specjalistyczne z homiletyki odbył na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, gdzie w 2006 roku obronił doktorat (opublikowany w formie książkowej w 2009 r.). Od dłuższego czasu pełni obowiązki w Łomżyńskiej Kurii Diecezjalnej, a przy tym powierzono mu pracę rekolekcyjną i misyjną w diecezji. Głównym kręgiem jego zainteresowań jest homiletyka w jej wymiarze pastoralnym, która stanowi naukową podstawę badawczą dla przygotowywanej przez niego rozprawy habilitacyjnej poświęconej kaznodziejskiej działalności biskupów łomżyńskich. Jest autorem kilkunastu artykułów naukowych i tekstów popularyzatorskich publikowanych w mediach katolickich, zajmuje stałe miejsce wśród kaznodziejów piszących homilie do „Głosu Katolickiego”.

Prezentowany zbiór homilii to publikacja doświadczonego kaznodziei – rekolekcjonisty, który zdobył duże doświadczenie i dzieli się nim ze swoimi słuchaczami i czytelnikami. Jako homileta i kaznodzieja łączy teorię z praktyką. Można powiedzieć, że jego homilie wyrosły w praktyce, czyli na roli duszpasterskiej, gdzie jako kapłan sieje ziarno słowa Bożego; tam się rozwinęły i wydają swój plon.

Podtytuł publikacji wskazuje na to, że mieszczą się w niej homilie wybrane z tych, które autor napisał i głosił. Zbiór zawiera 40 homilii, w tym 7 na rok A, 13 na rok B, 9 na rok C i 11 na uroczystości i święta w cyklu ABC. Ich wykaz mieści się w spisie treści, co ułatwi czytelnikowi wyszukanie odpowiedniej. Kaznodziejską wizytówką każdej homilii jest jej tytuł, ujęty jasno i zwięźle, który wyraźnie wskazuje na omawiany temat i ściśle związany z nim kerygmat biblijny. Każdą homilię otwiera krótki i sugestywny wstęp oddzielony gwiazdką od części głównej. We wstępie autor m.in. krótko nawiązuje do problemów egzystencjalnych słuchaczy wskazując pod pewnym kątem na temat homilii i zachęca ich do słuchania słowa Bożego. W części głównej na czoło wysuwa się najpierw przesłanie zawarte w liturgii słowa przeznaczonej na dany dzień. Autor homilii wiernie przybliży słowo Boże, czyni to w sposób jasny i przystępny dla słuchaczy. Przy czym w większości homilii opiera się na Ewangelii, a w pewnej ich części nawiązuje również do pierwszego czytania, zaczerpniętego zwykle ze Starego Testamentu (kerygmat I czytania wiąże z przesłaniem Ewangelii). Na przykład w homilii na III niedzielę Adwentu roku A powołuje się na teksty

z Iz 35,10 i Mt 11,3.10, które wzywają do nawrócenia, aby wykazać, że jest ono „warunkiem radości bożonarodzeniowej”. Podobnie w homilii na VII Niedzielę Zwykłą roku C tekst z 2 Księgi Samuela (26,23), który mówi o tym, że Dawid przebaczył Saulowi doznane od niego krzywdy, łączy z wezwaniem Chrystusa do miłości nieprzyjaciół (Łk 6,27-28).

Po zwięzłym przedstawieniu kerygmatu następuje jego aktualizacja, w której występują aplikacje o charakterze moralnym, a w nich kaznodzieja podaje także konkretne wskazania życiowe. Ogromna większość homilii w części moralnej zawiera krótki i interesujący przykład, który pobudza słuchacza do refleksji. Często jest to zaczerpnięte z życia krótkie opowiadanie o pewnym zdarzeniu, czyjaś wypowiedź lub świadectwo, co ożywia zainteresowanie słuchaczy oraz pobudza ich do refleksji i naśladowania. Autor cytuje również treści zaczerpnięte z nauczania papieży i z innych dokumentów Kościoła, aby przez to uwydatnić i przybliżyć kerygmat lub wzmocnić motywację moralną i znaczenie powiązanych z nią aplikacji egzystencjalnych. Poza tym autor włącza w teksty homilii także cytaty, wypowiedzi wybitnych ludzi, poezję, treści zaczerpnięte z mediów, filmów itp. Analizując treść homilii, można stwierdzić, że dominuje w nich jeden temat, jeden główny obraz, pobudzają do jednego przeżycia czy uczucia (por. EG 157). Autor homilii wiernie przybliża słowo Boże czytane w liturgii na określony dzień i aktualizuje je w konkretnych warunkach egzystencjalnych. Prawdę Bożą przekazuje pięknym, jasnym i zrozumiałym językiem, przystępnym dla słuchaczy i tworzy ciepłą atmosferę. Biorąc pod

uwagę objętość homilii zawartych w zbiorze, należy zauważyć, że są one w miarę krótkie, na około kilkanaście minut, a czas ich wygłoszenia będzie zależny od tempa mowy i wielkości przestrzeni sakralnej. Stosując powyższe metody, homilista sprawia, że głoszone przez niego słowo rzeczywiście jest bliskie słuchaczom, którzy szukają Boga, pragną ciągle z Nim się jednoczyć, trwać w bliskości duchowej ze Stwórcą i Zbawicielem. Istotna jest bowiem gruntowność i prostota wykładu kerygmatu oraz głęboka motywacja, która pobudza do naśladowania Chrystusa, wypełniania jego Ewangelii. Można sądzić, że homilie ks. Jerzego Niestępskiego ułatwią kaznodziejom przybliżanie wiernym słowa Bożego, poprowadzą ich do Chrystusa, który jest obecny w Eucharystii i działa przez Ducha Świętego. Jest też nadzieja, że dzięki tym przymiotom słowo Boże będzie także coraz bliższe tym, którzy oddalają się od wiary.

Oddzielone gwiazdkami zakończenie przybiera formę podsumowania i apelu końcowego. Autor homilii wykorzystał i na końcu załączył obszerną bibliografię, która zawiera źródła, literaturę przedmiotu i literaturę uzupełniającą. Przekazując kaznodziejom zbiór homilii wybranych, pragnie on, aby głoszone przez niego słowo Boże było bliskie mówcom, a tym samym pobudzało ich do twórczej działalności dla dobra słuchaczy orzędzia zbawienia. Jeżeli głoszone homilie będą świadectwem bliskości słowa Bożego w życiu homilisty – świadka wiary, to pobudzą do niej jego słuchaczy.

Oby dzięki posłudze kaznodziejskiej słowo Boże stawało się coraz bliższe licznym wiernym.

Gratulując autorowi drukowanej twórczości kaznodziej-
skiej w formie zbioru homilii, należy mu życzyć dalszej,
owocnej działalności na tym polu, aby jego słowo zbliża-
ło ludzi do Boga i nawzajem do siebie, tworząc wspólnotę
Kościoła, rodzinę bliskich sobie dzieci Bożych. Ponieważ
autor rozwija działalność w dziedzinie teorii i praktyki ka-
znodziejstwa, dlatego budzi nadzieję, że w przyszłości bę-
dzie publikował zbiory homilii, konferencji rekolekcyjnych
i innych form posługi słowa Bożego. „Wiara rodzi się z te-
go, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa”
(Rz 10,17). Niech zatem ten zbiór homilii pomaga kazno-
dziejom wiernie głosić słowo Boże oraz budzić i pogłębiać
wiarę w sercach licznych słuchaczy.

Ks. prof. dr hab. Jan Twardy